

RAPPORT

Quicksan Wet natuurbescherming

ten bate van verlenging ontgrondingsvergunning
Sibeltcogroeve

Klant: Sibeltco Benelux B.V.

Referentie: WAT9X1558WATR040F02

Versie: 02/Finale versie

Datum: 11 juni 2018

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Postbus 302
6199 ZN Maastricht
Netherlands
Water

Trade register number: 56515154

+31 88 348 78 48 T
info@rhdhv.com E
royalhaskoningdhv.com W

Titel document: **Quickscan** Wet natuurbescherming

Ondertitel: **Quickscan** Wet natuurbescherming

Referentie: WAT9X1558WATR040F02

Versie: 02/Finale versie

Datum: 11 juni 2018

Projectnaam: **Uitwerking vergunningsvoorwaarden** Sibelcogroeve

Projectnummer: **9X1558**

Opgesteld door: B.C.M. van der Weijden MSc

Gecontroleerd door: Dr. Ir. B.H.J.M Possen

Datum/Initialen: 11 juni 2018

Goedgekeurd door: Ir. M.P.A. van den Heuvel

Datum/Initialen: 11 juni 2018

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

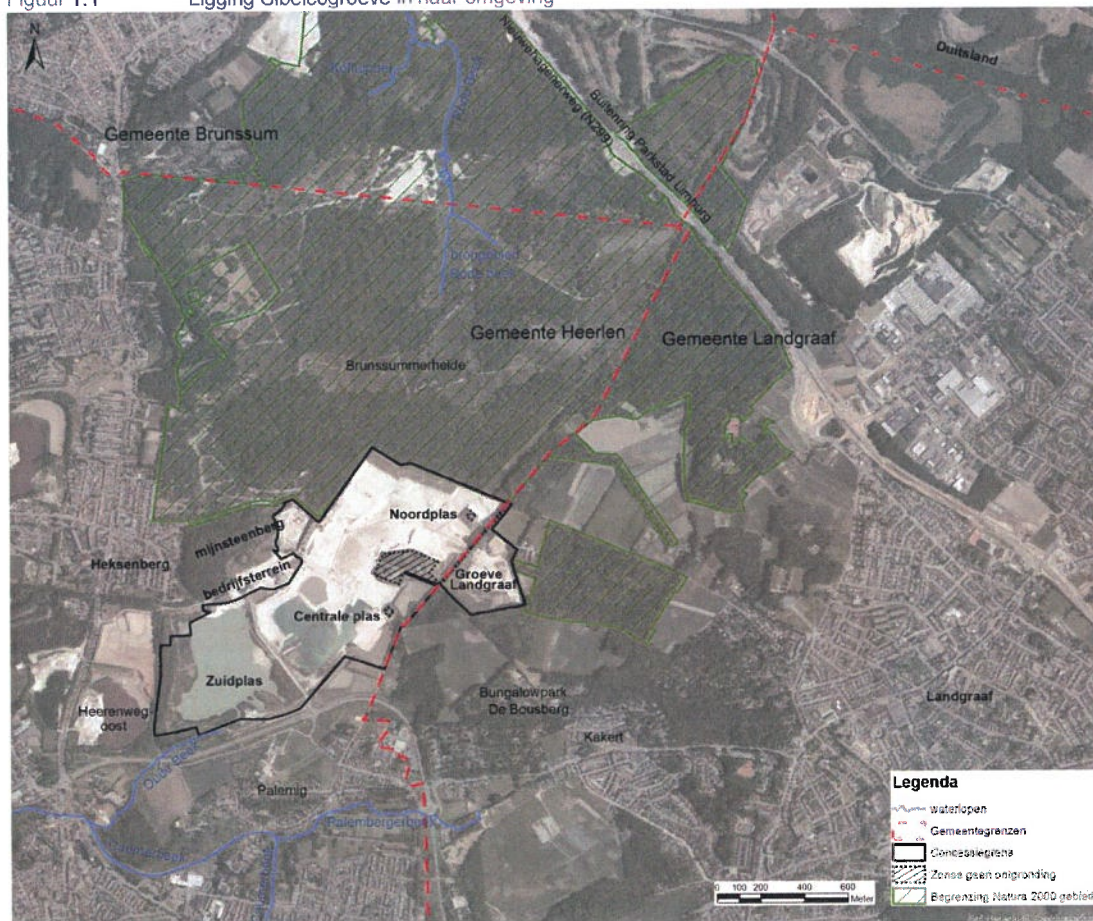
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel van dit rapport	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Wet natuurbescherming, onderdeel Soortenbescherming	3
3	Plangebied en voorgenomen ontwikkeling	5
3.1	Ligging van het plangebied en huidige situatie	5
3.2	Huidig vergund ontwerpplan van de eindtoestand	6
3.3	Voorzien ontwerpplan van de eindtoestand	7
3.4	Wat ligt ter toetsing voor	9
4	Voorkomen van onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten	10
4.1	Planten	10
4.2	Zoogdieren	10
4.3	Reptielen	10
4.4	Amfibieën	11
4.5	Vissen	11
4.6	Broedvogels	11
4.7	Ongewervelden	12
4.8	Resumé	12
5	Effectbeoordeling beschermde soorten	14
5.1	Zoogdieren	14
5.2	Reptielen	14
5.3	Amfibieën	15
5.4	Broedvogels	15
6	Conclusies	19
	Referenties	20
	Bijlagen	
1.	Aanwezigheid beschermde soorten	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de ondiepe ondergrond van Zuidoost-Limburg bevindt zich, op een beperkt aantal plaatsen, zeer zuiver en daardoor kwalitatief zeer hoogwaardig zilverzand. Sibelco Benelux B.V. (hierna Sibelco) heeft een vergunning voor het winnen van zilverzand globaal in een gebied tussen de bebouwde kernen van Heerlen en Landgraaf en Natura 2000-gebied "Brunssummerheide" (zie figuur 1.1). De huidige ontgrondingsvergunning voor de Sibelcogroeve loopt tot 25 januari 2020. De groeve is dan echter nog niet volledig uitgebaat. Sibelco vraagt daarom een nieuwe ontgrondingsvergunning aan voor het verlengen van de vigerende Ontgrondingenwetvergunning. Hiermee wordt tevens de gebiedsontwikkeling gerealiseerd in het gedachtengoed van het Masterplan Zandgroeves Heerlen 2009, uitgezonderd de mijnsteenbergrand die geen onderdeel uitmaakt van deze aanvraag.

Figuur 1.1 Ligging Sibelcogroeve in haar omgeving

Onderdeel van de vigerende ontgrondingsvergunning is een ontwerpplan van de eindtoestand. Hierin is verbeeld hoe Sibelco het gebied na aflopen van de concessie achter zal laten. Met het verlengen van de ontgrondingsvergunning, grijpt Sibelco de kans om het ontwerpplan aan de nieuwe tijd aan te passen, waardoor een toegankelijk en recreatief aantrekkelijk natuurgebied zal ontstaan.

Gezien de bekende aanwezigheid van onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten is het noodzakelijk om het gewijzigde ontwerpplan van de eindtoestand af te zetten tegen de kaders van deze wet.

1.2 Doel van dit rapport

Deze rapportage gaat in op de aanwezigheid van onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten binnen het concessiegebied en op de mogelijke effecten van het gewijzigde ontwerpplan van de eindtoestand, inclusief de handelingen nodig om dit beeld te verwezenlijken, op deze soorten. Dit wordt gedaan in de vorm van een zogenoemde Quickscan. Wellicht ten overvloede: voor zover sprake kan zijn van effecten op overige onder de Wet natuurbescherming beschermde waarden worden deze in separate notities beschreven. De focus ligt hier uitsluitend op het onderdeel Soortenbescherming.

1.3 Leeswijzer

In deze rapportage wordt in hoofdstuk 2 eerst het juridisch kader dat de Wet natuurbescherming biedt kort beschreven. Hoofdstuk 3 gaat in op de ligging van het plangebied -de vigerende concessie- en behandelt het planvoornemen. Zo wordt duidelijk wat ter toetsing voor ligt. Hoofdstuk 4 beschrijft de aanwezigheid van beschermde soorten en in hoofdstuk 5 worden de mogelijke effecten op deze soorten beoordeeld. Hoofdstuk 6 ten slotte, vat de conclusies van deze rapportage samen.

2 Wet natuurbescherming, onderdeel Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en voegt de drie voorheen gebruikte natuurwetten (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet) samen. Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen. De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (art 1.11) een drietal hoofdstukken waarin de drie voorheen gebruikte natuurwetten aan bod komen. Voor voorliggende rapportage is enkel hoofdstuk 3, onderdeel Soortenbescherming van toepassing.

Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming behandelt de bescherming van soorten, de mogelijkheid om vrijstelling te verlenen en dergelijke. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). In de wet zijn in de bijlagen 160 soorten opgenomen. Onder de Wet natuurbescherming geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve wanneer Bevoegd Gezag (doorgaans en ook in dit geval de provincies) door middel van een zogenoemde provinciale vrijstelling anders besluit.

Er wordt onderscheid gemaakt in internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn art 3.1 en habitatrichtlijn in art 3.5) en nationaal beschermde soorten, ook wel overige soorten genoemd (in art 3.10). Internationaal beschermde soorten vallen onder het strengste beschermingsregime.

Nationaal beschermde soorten genieten een minder strenge bescherming. Dit uit zich bijvoorbeeld in het feit dat voorwaardelijke opzettelijke verstoring van nationaal beschermde soorten niet meer verboden is. Voor nationaal beschermde soorten - ook wel: overige soorten - gelden de verbodsbepalingen op grond van art. 3.10 van de Wet natuurbescherming zoals vermeld in tabel 2.1.

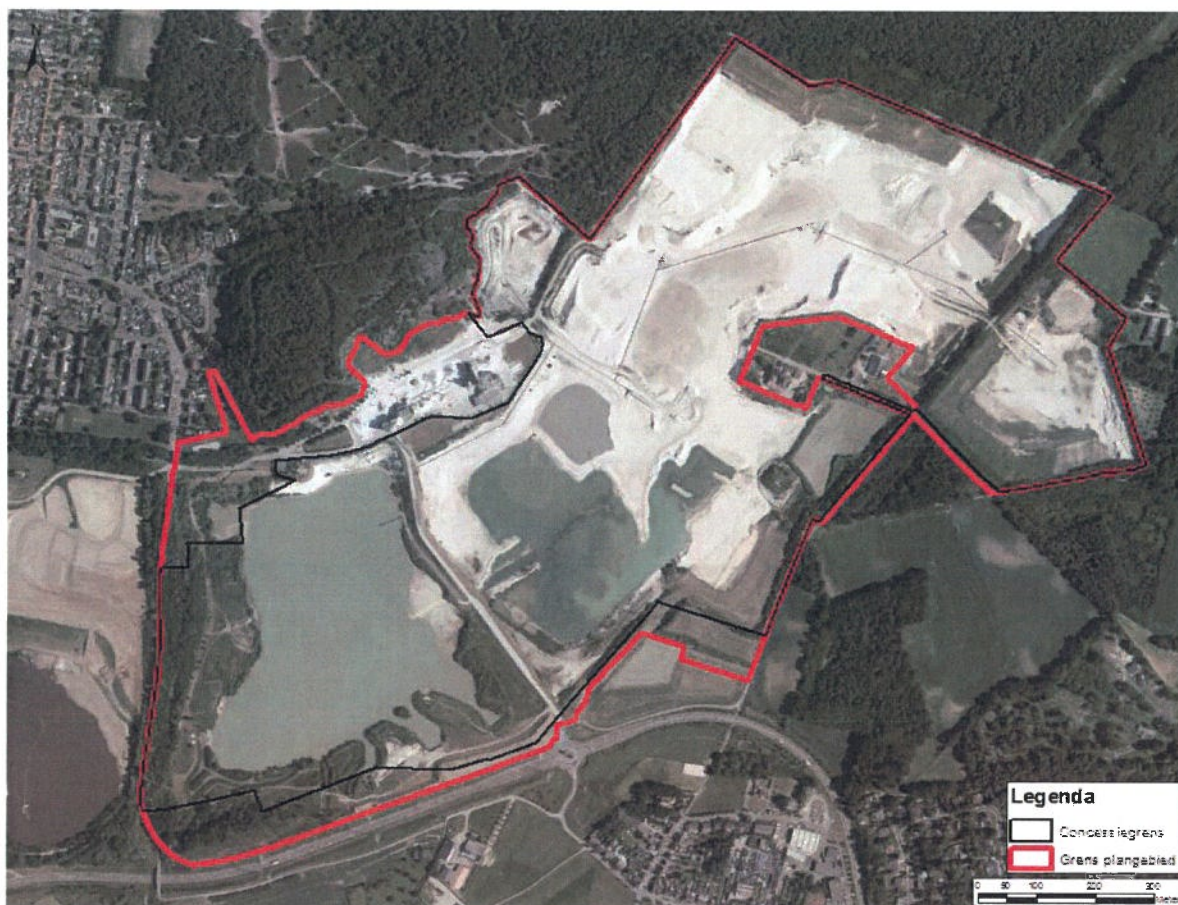
Tabel 2.1, Soortenbescherming: overzicht verbodsartikelen Wet natuurbescherming voor flora en fauna. VR: Vogelrichtlijn. HR: Habitatrichtlijn. Nvt: Niet van toepassing.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming Soorten Vogelrichtlijn artikel 3.1	Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming Soorten Habitatrichtlijn artikel 3.5	Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming Andere soorten artikel 3.10
Art. 3.1.1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Art. 3.5.1 Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10.1.a Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden in het wild levende dieren, genoemd in de bijlage A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1.2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5.4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10.1.b Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1.3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5.3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Nvt.
Art. 3.1.4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Art. 3.1.5 Het verbod onder 3.1.4 geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5.2 Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	Nvt.
Nvt.	Art. 3.5.5 Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art. 3.10.1.c. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden vaatplanten genoemd in de bijlage B in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art. 3.3 Ontheffing voorwaarden conform belangen VR	Art. 3.8 Ontheffing voorwaarden conform belangen HR	Art. 3.11 vrijstelling/ ontheffing op basis van diverse belangen

3 Plangebied en voorgenomen ontwikkeling

3.1 Ligging van het plangebied en huidige situatie

De Sibelcogroeve (het plangebied) ligt ingeklemd tussen de bebouwde kom van Heerlen (noordwestgrens), de bebouwde kom van Landgraaf (zuidgrens) en Natura 2000-gebied Brunssummerheide (noord en oostgrens), zie figuur 3-1.

Figuur 3-1, Begrenzing plangebied zilverzandwinning en gebiedsontwikkeling Sibelcogroeve Heerlen. De rode polygoon geeft de begrenzing van het plangebied, de zwarte polygoon de grens van de concessie.

De Sibelcogroeve is nagenoeg volledig in ontginning genomen. In Groeve Landgraaf is de zandwinning in het zuidelijk deel grotendeels afgerond, in het noordelijk deel heeft geen zandwinning plaatsgevonden (zie figuur 3-3 voor ligging van de genoemde toponiemen). Dit deelgebied van de Sibelcogroeve wordt gekenmerkt door relatief steile uniform gevormde wanden die spaarzaam begroeid zijn met gras. Deels zijn ze, vanwege hun steilheid, onbegroeid. Ook de bodem van de groeve bestaat vanwege het arme substraat (nog) uit een soortenarme pioniervegetatie.

Centraal in het gebied bevindt zich het "volledig" verharde oppervlak van het bedrijfsterrein met fabrieksgebouwen. Direct grenzend aan het bedrijfsterrein bevinden zich de Centrale plas en de Noordplas, onderdeel van de actieve groeve.

Deze plassen bestaan voornamelijk uit diep open water (zandwinplassen) en zijn omgeven door volstrekt onbegroeid zand dat nagenoeg elke dag aan grondverzet onderhevig is. Aan de randen van deze plassen zijn pionier situaties en korte, open vegetatie aanwezig.

Ten noordwesten van de actieve groeve en het bedrijfsterrein ligt de mijnsteenbergrand van de voormalige mijn Oranje Nassau IV. Deze mijnsteenbergrand is sinds de opbouw ervan (1926 -1975) bijna volledig begroeid geraakt. Op grootste deel van de mijnsteenbergrand heeft zich droog, relatief soortenarm berkenbos ontwikkeld met een kruidenrijke ondergroei van onder andere Valse salie (*Teucrium scorodonia*) en Gewone braam (*Rubus fruticosus*). Op de noordhelling - grenzend aan de Brunssummerheide - staan, gedeeltelijk verscholen op een veldje, grote aantallen orchideeën en groeit nog Klein wintergroen (*Pyrola minor*). De top en de oostelijk georiënteerde helling zijn niet of nauwelijks begroeid, hier komt de zwarte mijnsteen nog steeds aan de oppervlakte.

Bij de Zuidplas - die wordt omzoomd door bos dat onder andere bestaat uit berk (*Betula spp.*), wilg (*Salix spp.*), Zomereik (*Quercus robur*) en Hazelaar (*Corylus avellana*) - is de zandwinning afgerond; het gebied is afgewerkt in de geest van het voorgenomen ontwerpplan van de eindtoestand.

De omgeving van de groeve bestaat in het zuidelijke en westelijke deel voornamelijk uit bebouwd gebied. Het bebouwd gebied wordt op verschillende plekken doorsneden door beekdalen, onder meer het dal van de Caumerbeek, die groene corridors vormen.

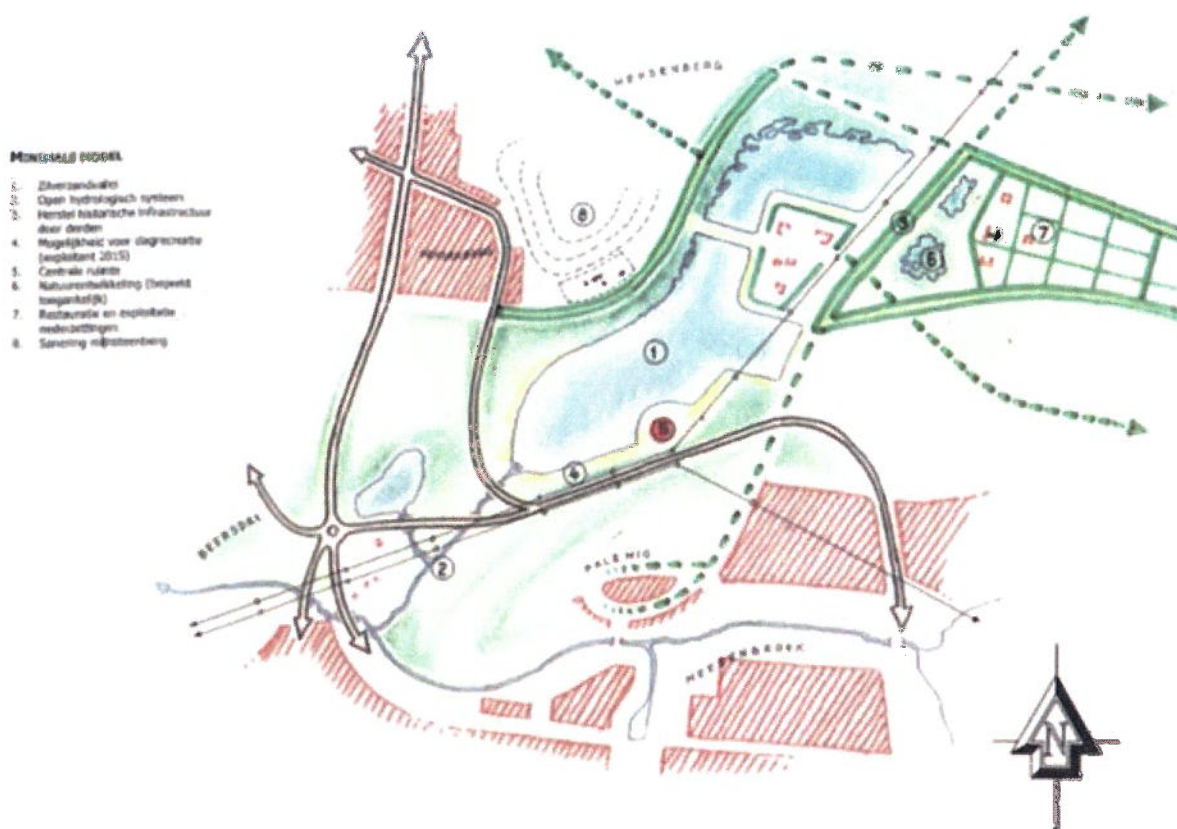
De Sibelcogroeven grenzen direct aan het Natura 2000-gebied "Brunssummerheide". Op grotere afstand bevinden zich Natura 2000-gebieden "Geleenbeekdal" en de "Teverener Heide" in Duitsland. "Brunssummerheide" en Teverener Heide" zijn bijzonder vanwege de goed ontwikkelde voedselarme vegetaties en bijbehorende soorten, waarbij de "Brunssummerheide" opvalt vanwege de unieke hangveenvegetaties (Provincie Limburg 2009).

3.2 Huidig vergund ontwerpplan van de eindtoestand

Onderdeel van de vigerende ontgrondingsvergunning is een inrichtingstekening op hoofdlijnen die aangeeft hoe het concessiegebied na verlopen van de concessie achter blijft (Figuur 3-2).

De situatie zoals weergegeven in figuur 3-2 kenmerkt zich door een besloten karakter; het gebied wordt niet toegankelijk, maar blijft afgesloten. Er wordt voorzien in een basale cultuurtechnische inrichting.

Uitzondering daarop vormen de zuidwestzijde van de Zuidplas en de noordzijde van de Noordplas. Hier is enige ruimte voor spontane ontwikkeling van de vegetatie, maar op enkele landengtes en "lagunes" na worden er geen specifieke abiotische omstandigheden (bodem, water, expositie, ondiepe plekken et cetera) voor natuurontwikkeling gecreëerd. Wel behoort de ontwikkeling van een krekzone tot de mogelijkheden en worden in Groeve Landgraaf ondiepe plassen gecreëerd die gevoed zullen worden door zeer ondiepe kwel. Echter, er wordt géén specifieke inrichting voorzien voor specifieke (meer bijzondere) soorten of vegetatietypes, waar het gebied nadrukkelijk wél potenties toe heeft. Zeker gedacht vanuit de aansluitende "Brunssummerheide".

Figuur 3-2. Schetsplan voor het ontwerpplan van de eindtoestand bij vigerende vergunning.

De nieuwe toegangsweg tot het bedrijfsterrein wordt (bij de vigerende vergunning) na beëindiging van de zandwinning verwijderd, zodat conform het vastgestelde eindplan de Zuidplas en Centrale plas met elkaar zijn verbonden. De mijnsteenber blijft bestaan zoals in de huidige situatie en blijft niet toegankelijk. Op de mijnsteenber wordt geen specifiek natuurbeheer uitgevoerd, zodat de natuurlijke ontwikkeling van de vegetatie tot bos, zoals op het westelijk deel van de berg al heeft plaatsgevonden, zich verder voortzet.

De fabrieksgebouwen volledig gesaneerd waarbij de nog bruikbare onderdelen als machines en silo's elders in het Sibelco-bedrijf worden hergebruikt.

3.3 Voorzien ontwerpplan van de eindtoestand

De situatie zoals beschreven in paragraaf 3.2 is door de tijd ingehaald. Vanuit die optiek is Sibelco voornemens om met het verlengen van de huidig vigerende ontgrondingsvergunning ook het ontwerpplan van de eindtoestand aan te passen, zodat een gebied achter blijft dat maatschappelijke functies kan vervullen, een gebied dat van deze tijd is. De voorziene situatie is weergegeven in figuur 3-3. Voor de plangrens (grens van het plangebied) wordt verwezen naar figuur 3-1.

Figuur 3-3 Ontwerpplan van de eindtoestand bij verlenging ontgrondingsvergunning. Alleen gebieden binnen de plangrens (rode contour) zijn onderwerp van toetsing. De Mijnsbergen valt buiten de plangrens.

Voornaamste verschil is het gegeven dat de Sibelcogroeve een toegankelijk, beleefbaar gebied wordt, waar bewust abiotische condities gecreëerd worden voor meer bijzondere natuurwaarden die aansluiten op "Brunssummerheide".

Naast de mijnsbergen wordt omwille van het verstevigen van de verbinding met Natura 2000-gebied "Brunssummerheide" voorzien in aanleg van met grondwater gevoede vennen, waar bijvoorbeeld Rugstreeppad (*Epidalea calamita*) zich goed thuis voelt. De oevers van de Zuid- en Noordplas worden ondiep afgewerkt om de ontwikkeling van natte natuur mogelijk te maken. Hier ontstaat een vrij natuurlijke overgang van open water naar voedselarme graslanden en bos, die tegenwoordig zeldzaam is geworden.

Om de Sibelco groeve zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij Natura 2000-gebied "Brunssummerheide", wordt verder voorzien in voedselarme en pionier vegetaties (noordzijde Noordplas, groeve Landgraaf en westzijde Zuidplas).

Uiteraard is voorzien in (regulerende) struin/wandel-, fiets en ruiterspaden (niet weergegeven in figuur 3-3). De ontwikkeling van de stadsweg dan wel ligweg op het gesaneerde fabrieksterrein reikt tot aan de inham in de mijnsbergen met de nestrichel van de Oehoe. Voorkomen moet worden dat recreatie kan plaatsvinden in de inham en op het huidige opstelsterrein voor groot materiaal. De aanwezigheid van mens en machine buiten dit gebied, heeft geen effect op de kwaliteit van de nestplaats. Immers, de Oehoe kiest jaarlijks juist deze plek.

Echter, aanwezigheid van mensen op kortere afstand leidt vrijwel zeker tot het verloren gaan van de nestplaats. Dit houdt overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen in, hetgeen onwenselijk is. De inham (het gebied ten noorden van het geplande fietspad met bomenrij) wordt derhalve géén onderdeel van de stads- dan wel ligweide. De inham wordt door natuurlijke inrichtingsmaatregelen zeer ontoegankelijk gemaakt. Aan de toekomstig beheerder wordt geadviseerd de inham minimaal gedurende de periode december tot en met juni af te sluiten.

3.4 Wat ligt ter toetsing voor

Voor hetgeen onder de vigerende ontgrondingsvergunning mogelijk is, kan nog niet beschikt worden over een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming. Immers, deze vergunning dateert van ver voor de tijd dat bescherming van soorten enige juridische betekenis kreeg in de vorm van de Flora- en Faunawet (circa 2010). Tegenwoordig is bescherming van soorten gevat onder de Wet natuurbescherming en dient dit onderdeel te worden beschouwd bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals hier voorzien.

Onder de Wet natuurbescherming is in geval van soortenbescherming de actuele toestand in het veld van belang, met name (maar niet uitsluitend) in relatie tot fysieke ingrepen in de leefomgeving. Deze vormt de referentiesituatie. Daarmee ligt in deze rapportage ter toetsing voor in hoeverre het verlengen van de ontgrondingsvergunning, inclusief het gewijzigde ontwerpplan voor de eindtoestand, mogelijk leidt tot overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen, uitgaande van de actuele situatie in het plangebied.

4 Voorkomen van onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten

In 2017 is het voorkomen van onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten binnen de Sibelcogroeve voor het laatst gebiedsdekkend in beeld gebracht (bijlage 1). Daarmee kan beschikt worden over een zeer actueel beeld van het voorkomen van beschermde soorten binnen het plangebied. Deze gegevens vormen dan ook de basis voor onderstaande beschrijving.

4.1 Planten

Voor wat betreft onder de Wet natuurbescherming beschermde vaatplanten bestaat zowel op grond van oudere (Bonder en Verhart 2010), als de meest recente onderzoeksgegevens geen aanleiding om het voorkomen van bedoelde soorten te vermoeden (bijlage 1). De in het plangebied aanwezige habitats, bijvoorbeeld sterk verstoord, droog, zandig pionier milieu, zijn ook niet geschikt voor deze soorten, die vaak afhankelijk zijn van zéér specifieke abiotische omstandigheden als een kalkrijke ondergrond of kwelsituaties.

Het voorkomen van onder de Wet natuurbescherming beschermde vaatplanten in het plangebied wordt uitgesloten.

4.2 Zoogdieren

Uit zowel de oudere als de meest recente gegevens (bijlage 1) is gebleken dat er onder de Wet natuurbescherming beschermde zoogdieren binnen het plangebied voorkomen. Het gaat hierbij om Ree (*Capreolus capreolus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*), Haas (*Lepus europaeus*), Vos (*Vulpes vulpes*), Das (*Meles meles*), Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). De Das heeft twee bijburchten in het zuidoosten van het plangebied rondom de Zuidplas (Vliet 2015). Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming en de overige soorten zijn beschermd onder artikel 3.10. Voor Ree, Konijn en Haas geldt in Limburg een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen.

De beschikbare gegevens laten ook zien dat buiten de begrenzing van het plangebied maar in directe omgeving hiervan, Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*) en Bunzing (*Mustela putorius*) zijn aangetroffen. Ook de Egel (*Erinaceus europaeus*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*) en Steenmarter (*Martes foina*) worden buiten de begrenzing waargenomen. De habitats binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied voldoen voor alle voornoemde soorten aan de eisen die deze soorten aan een habitat stellen. Het wordt dan ook niet uitgesloten dat voornoemde soorten ook gebruik maken van (delen van) het plangebied. Al deze soorten zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming en binnen Limburg geldt voor deze soorten een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen¹.

Onder de Wet natuurbescherming beschermde zoogdieren maken met zekerheid gebruik van het plangebied.

4.3 Reptielen

Uit de directe omgeving van het plangebied (met name op en rond de Mijntsteenbergh) is het voorkomen van onder de Wet natuurbescherming beschermde reptielen bekend (bijlage 1).

¹ Voor Steenmarter geldt de vrijstelling in de periode 15 augustus tot en met februari.

Het gaat om Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*), Zandhagedis (*Lacerta agilis*) en Hazelworm (*Anguis fragilis*). Levendbarende hagedis is ook waargenomen in het reeds in de geest van de hier ter toetsing voorliggende ontwerpplan heringerichte deel, de zuidelijke oevers van de Zuidplas. De bekende verspreiding van deze soorten overlapt niet met het gebied waar nog ontwikkelingen zijn voorzien. Uitgezonderd Levendbarende hagedis, geldt dat voor voornoemde soorten in het plangebied daar waar nog wel ingrepen zijn voorzien geen geschikt habitat voor handen is. Levendbarende hagedis moet wel verwacht worden, met name nabij het huidige opstelsterrein voor groot materieel en daar waar het fabrieksterrein grenst aan de mijnsteenbergrand.

Onder de Wet natuurbescherming beschermde reptielen maken met zekerheid gebruik van het plangebied.

4.4 Amfibieën

Uit de beschikbare natuurgegevens (bijlage 1) volgt dat onder de Wet natuurbescherming beschermde amfibieën binnen het plangebied voorkomen. In het actieve gedeelte van de groeve (zandige pioniersituatie) is op meerdere locaties de Rugstreeppad (*Epidalea calamita*) aangetroffen. Deze soort is aanwezig in de groeve, dankzij de ontgrondingsactiviteiten die continu in voor deze soort geschikt biotoop blijven voorzien. Daarnaast zijn ook de algemeen voorkomende Bruine kikker (*Rana temporaria*) en Gewone pad (*Bufo bufo*) aangetroffen binnen het plangebied. Rugstreeppad is beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Bruine kikker en Gewone pad zijn beschermd onder artikel 3.10 en kennen binnen Limburg beide een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen.

Onder de Wet natuurbescherming beschermde amfibieën maken met zekerheid gebruik van het plangebied.

4.5 Vissen

Uit de beschikbare natuurgegevens (bijlage 1) is gebleken dat er geen onder de Wet natuurbescherming beschermde vissen binnen het plangebied voorkomen. Gezien de hoge, vaak specifieke eisen die bedoelde soorten aan hun omgeving stellen, is dit ook niet te verwachten.

Onder de Wet natuurbescherming beschermde vissen komen niet voor in het plangebied.

4.6 Broedvogels

De beschikbare gegevens (bijlage 1) laten zien dat verschillende algemeen voorkomende broedvogels binnen het plangebied voorkomen. Ook komen er een aantal broedvogels voor waarvan het nest jaarrond beschermd is. Zo is bekend dat de Oehoe (*Bubo Bubo*) sinds 2013 broedt op een richel van de mijnsteenbergrand. Daarnaast is bekend dat Huismus (*Passer domesticus*) binnen het plangebied nesten heeft, bijvoorbeeld in de fabrieksgebouwen, en dat er een oud nest van Havik (*Accipiter gentilis*) op de mijnsteenbergrand aanwezig is. Ook voor de Buizerd (*Buteo buteo*), Slechtvalk (*Falco peregrinus*) en Boomvalk (*Falco subbuteo*) vormt de groeve een onderdeel van het territorium. Voor al deze soorten -Huismus uitgezonderd- geldt echter, dat het nest buiten het plangebied wordt gevonden en dat de actieve groeve zelf (daar waar nu nog activiteiten worden voorzien) niet of nauwelijks kan functioneren als foerageergebied. De groeve kan daarmee géén onderdeel vormen van het essentiële leefgebied van deze soorten en zijn effecten op deze soorten uitgesloten. Zoals gezegd vormt de Huismus een uitzondering op voorgaande. Deze soort maakt gebruik van de fabrieksgebouwen als nestplaats. Daarnaast maakt hij gebruik van de haag die de parkeerplaats van de actieve groeve scheidt en van de bosschages rondom de aanwezige bewoning.

Uitgaande van de plantekening zoals opgenomen in *figuur 3-3* zullen de fabrieksgebouwen verdwijnen en zal daarmee de nestplaats van de Huismus, verstoord worden.

Ook broedvogels waarvan het nest niet te gelden heeft als jaarrond beschermd, zijn bekend uit de omgeving van het plangebied. Hier geldt dat de grootste dichtheden worden gevonden op de mijnsteenbergt en de reeds afgewerkte Zuidplas, gebieden die geen onderdeel zijn van de nu voorliggende werkzaamheden (de Zuidplas is reeds afgewerkt in de geest van het voorgenomen ontwerpplan van de eindtoestand). Niettemin gebruiken soorten als Grasmus (*Sylvia communis*) de kleine bosschages en struwelen die zijn ontstaan langs de randen van de oudere ontginningen als broedbiotoop.

Daarmee is zeker dat algemeen voorkomende broedvogels in het plangebied tot broeden kunnen komen. Van de soorten waarvan het nest heeft te gelden als jaarrond beschermd, maakt enkel de Huismus gebruik van het gebied waar nog activiteiten zijn voorzien.

Voorgaande niet tegenstaand, verdient de Oehoe wel enige aandacht. Het gebied direct grenzend aan de nestplaats (dit betreft de inham in de mijnsteenbergt, nadrukkelijk niet de nestplaats zelf) is immers onderdeel van een deel van het plangebied waar nog ontwikkelingen zijn voorzien. Deze ontwikkelingen betreffen echter alleen het verwijderen van de fabrieksgebouwen en de aanleg van een fietspad op de bestaande weg aldaar. Beide ontwikkelingen liggen op afstand van de richel waar de Oehoe broedt.

4.7 Ongewervelden

Uit de beschikbare gegevens (bijlage 1) blijkt dat er geen onder de Wet natuurbescherming beschermde ongewervelden binnen het plangebied voorkomen. Dit is ook niet verwachten, gezien de beschikbare habitats niet voldoen aan de zeer specifieke eisen die bedoelde soorten aan hun leefomgeving stellen.

Het voorkomen van onder de Wet natuurbescherming beschermde ongewervelden in het plangebied wordt uitgesloten.

4.8 Resumé

Voorgaande is samengevat in Tabel 4-1. Hierin worden enkel de soorten weergegeven die binnen het plangebied voorkomen en waar geen generieke provinciale vrijstelling voor geldt.

Tabel 4-1. Samenvattende tabel van het voorkomen van onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten.

Soortgroep	Verwachte soorten	Beschermde status	Locatie
Planten	Geen	N.v.t.	N.v.t.
Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger	3.5	Mijnsteenbergt, Zuidplas en bij lijnvormige structuren (wegen)
	Vos, Das, Steenmarter	3.10 met in bepaalde periode voor Steenmarter	Gehelc plangebied maar voornamelijk bij de mijnsteenbergt en Zuidplas
Reptielen	Levendbarende hagedis	3.10 met vrijstelling in bepaalde periode	Mijnsteenbergt, Zuidplas en opstelcrtrein materieel
Amfibieën	Rugstreespad	3.5	Zuidplas en actieve deel van de groeve
Vissen	Geen	N.v.t.	N.v.t.

Projectgerelateerd

Soortgroep	Verwachte soorten	Beschermde status	Locatie
Broedvogels	Huismus	3.1 jaarrond beschermd nest	Gebouwen en hagen rond bedrijfsterrein
	Grasmus	3.1 gedurende het broedseizoen beschermd nest	Boschages langs de randen van oudere ontginningen
Ongewervelden	Geen	N.v.t.	N.v.t.

5 Effectbeoordeling beschermde soorten

In het voorgaande hoofdstuk is beschreven welke onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voorkomen binnen het plangebied (zie *tabel*). Enkel de soorten binnen het plangebied waarvoor géén generieke vrijstelling geldt komen in de effectbeoordeling aan bod. Bij gevolg komen enkel de soortgroepen Zoogdieren, Reptielen, Amfibieën en Broedvogels in dit hoofdstuk aan bod.

5.1 Zoogdieren

Voor alle in het gebied aanwezige grondgebonden zoogdieren geldt dat de belangrijkste habitats (Zuidplas en mijnsteenbergrand) in het ontwerpplan van de eindsituatie ongemoeid blijven (*Figuur 3-3*). Ze zijn dan wel reeds ingericht in de geest van het ontwerpplan, dan wel vallen ze buiten de invloedssfeer van de ingrepen. De overige habitats met name te vinden in de nog actieve groeve bestaan uit open, onbegroeid, bijzonder regelmatig verstoord zand, hetgeen nauwelijks van betekenis is voor de hier relevante soorten. Daarnaast liggen alle bekende verblijfplaatsen van deze soorten buiten de invloedssfeer van de ingreep. De habitats gelegen binnen de invloedssfeer van de ingreep functioneren dus niet als essentieel leefgebied voor de aanwezige grondgebonden zoogdieren.

Bovendien kunnen de hier relevante soorten tijdens het gefaseerd realiseren van het ontwerpplan voor de eindtoestand conform de ontgrondingsvergunning gebruik blijven maken van het plangebied, waarbij dit in omvang en kwaliteit niet verschilt van hetgeen nu in het veld aanwezig is. Daarmee is uitgesloten dat sprake kan zijn van overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen ten aanzien van zoogdieren.

Opgemerkt wordt verder dat de situatie zoals voorzien in het ontwerpplan vele malen aantrekkelijker en geschikter zal zijn voor de hier relevante soorten.

Overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen voor zoogdieren is uitgesloten. Een ontheffing is niet aan de orde.

5.2 Reptielen

Binnen het plangebied komt de Levendbarende hagedis voor binnen het gebied waar ingrepen zijn voorzien. Hierbij gaat het om het bedrijfsterrein, met name nabij groeve 3. De soort komt hier voor in nog open begroeiing op de overgang naar de mijnsteenbergrand. In het ontwerpplan voor de eindtoestand zijn hier nauwelijks ontwikkelingen voorzien, anders dan het saneren van het fabrieksterrein. Dit is in orde grootte vergelijkbaar met het huidige gebruik van dit gebied. Daarbij wordt groeve 3 ontwikkeld tot voor deze soort optimaal geschikt habitat. Dit betekent dat de soort tijdens het gefaseerd realiseren van het voorziene ontwerpplan gebruik kan blijven maken van de nu aanwezige, geschikte habitats, terwijl deze worden aangevuld met grote arealen optimaal geschikt habitat. Van enig negatief effect op de staat van instandhouding van deze soort, kan dan ook geen sprake zijn. Door gebruik te maken van enkele eenvoudige mitigerende maatregelen, is ook uitgesloten dat sprake kan zijn van overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen. Wat betreft de mitigerende maatregelen, die dienen te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol, moet gedacht worden aan:

- Werkzaamheden rond het fabrieksterrein uitvoeren in de actieve periode van de soort, zodat deze mobiele soort in staat is de werkzaamheden te ontwijken.
- Werkzaamheden in één richting uitvoeren.
- Groeve 3 inrichten, alvorens aan het saneren van het fabrieksterrein te beginnen.

Overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen voor reptielen is uitgesloten. Een ontheffing is niet aan de orde.

5.3 Amfibieën

De Rugstreeppad komt binnen het plangebied voornamelijk voor in het actieve deel van de groeve. Continu vergraven plassen en los zand (pionier situatie) zijn optimaal habitat voor deze soort. De plassen worden gebruikt als voortplantingswateren en het hoger gelegen zand als zomer- en winterverblijfplaats. Het actieve deel van de groeve functioneert dus als essentieel leefgebied voor de Rugstreeppad. Het uitvoeren van ontgrondingswerkzaamheden in dit deel van de groeve leidt onvermijdelijk tot het doden of verwonden van de Rugstreeppad, mede doordat deze werkzaamheden ook plaatsvinden tijdens winterrust. Van optimaal geschikt leefgebied is dan ook geen sprake. Door het stoppen van de ontgrondingswerkzaamheden, als de ontgrondingsvergunning afloopt, wordt het gebied steeds minder aantrekkelijk voor de Rugstreeppad, door het verdwijnen van de pionier situatie als gevolg van successie. Hierdoor gaat het essentieel leefgebied voor deze soort in areaal achteruit. Er blijft echter voor deze soort geschikt leefgebied achter als onderdeel van het ontwerpplan, bijvoorbeeld in en rond groeve 3 of ten oosten van de Noordplas.

Als gevolg van de ontgrondingswerkzaamheden (doden, verwonden) en het stoppen van de ontgrondingswerkzaamheden (verdwijnen leefgebied) worden onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.5) geformuleerde verbodsbepalingen overtreden. Hiervoor is een ontheffing noodzakelijk.

Om een ontheffing te kunnen krijgen voor de voornoemde overtredingen van verbodsbepalingen dienen mitigerende en compenserende maatregelen te worden uitgewerkt, bij voorkeur als onderdeel van het ontwerpplan van de eindtoestand. Om negatieve effecten op de staat van instandhouding van de Rugstreeppad te voorkomen dient duurzaam te worden voorzien in voor de soort optimaal geschikt leefgebied. Dit wordt gedaan door in het ontwerpplan van de eindtoestand te voorzien in verschillende amfibieënpoelen met omliggend voor de Rugstreeppad geschikt landbiotoop. Het areaal van dit nieuwe leefgebied is kleiner dan het verloren areaal leefgebied in het actieve deel van de groeve. Echter, het nieuwe leefgebied wordt volgens het ontwerpplan van de eindsituatie dusdanig ingericht dat het habitat van een hogere kwaliteit is dan het huidige leefgebied. Dit komt doordat er geen continue verstoring plaats zal vinden van graafmachines en voorzien wordt in een goede aansluiting van voortplantingswater op geschikt landbiotoop. Daarmee is geen sprake van een negatief effect op de staat van instandhouding van de soort. Dit is een voorwaarde om een ontheffing van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen te kunnen aanvragen.

Wel is het zaak om zoveel mogelijk Rugstreeppadden weg te vangen en te houden uit het actieve graafgebied. Deze exemplaren moeten vervolgens worden overgezet naar een geschikt leefgebied waar niet meer gewerkt wordt. Hierbij moet rekening worden gehouden met de fasering van de werkzaamheden in de verschillende delen van de groeve en de gevoelige periodes van de Rugstreeppad. De maatregelen worden uitgewerkt en vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

Niettemin is voor het overtreden van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen ontheffing aan de orde.

5.4 Broedvogels

Algemene broedvogels worden mogelijk verstoord als gevolg van de realisatie van het ontwerpplan van de eindtoestand. Het betreft soorten die algemeen voorkomen in de omgeving van het studiegebied, zodat dit geen wezenlijke invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding. Een ontheffing voor het verstoren is niet nodig. Bovendien zal nauwelijks sprake zijn van verstoring, omdat feitelijk werkzaamheden zoals die nu plaats vinden worden doorgezet om het ontwerpplan voor de eindtoestand te realiseren.

Er is sprake van continue aanwezigheid van mens en machine in het actieve deel van de groeve. Het is echter verboden opzettelijk nesten te vernietigen, hiervoor moeten mitigerende maatregelen worden genomen:

- Verwijderen van opgaande begroeiingen in het werkgebied voordat het broedseizoen begint. Daarna kan ook in het broedseizoen gewerkt worden. Dit is vooral geschikt voor locaties waar de vegetatie toch al verwijderd zal moeten worden.
- Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren (globaal buiten de periode 15 maart tot en met 15 juli) of vóór aanvang van het broedseizoen beginnen en vervolgens doorwerken (zoals nu reeds het geval). Door de continue verstoring zullen zich geen verstoringgevoelige soorten vestigen.

Het jaarrond beschermde nest van de Huismus dat aanwezig is op het bedrijfsterrein zal verstoord worden bij de sanering van het bedrijfsterrein. De hagen en overige voor de Huismus relevante onderdelen van het plangebied, blijven behouden, waardoor het voor deze soort essentiële leefgebied -de verblijfplaatsen uitgezonderd- nagenoeg ongewijzigd behouden blijft. Verstoring is geen verbodsbepaling op zichzelf. Echter, als verstoring leidt tot beschadiging of vernieling van voortplantings- of rustplaatsen, is er wel sprake van overtreding van een verbodsbepaling.

Het voorkomen van Huismus in Nederland is sterk geassocieerd met het voorkomen van de mens. Nestplaatsen zijn doorgaans gebonden aan bebouwing, met name oudere gebouwen in steden of op het platteland. De soort komt dan ook niet voor in gebieden met weinig bebouwing (Sovon, 2018a).

In de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw is het aantal broedparen van Huismus gehalveerd. Een vermoedelijke oorzaak is de afname van broedgelegenheid, door de renovatie van oude woningen en het feit dat nieuwe woningen minder geschikt voor de soort worden opgeleverd. Zo ontbreken toegankelijke holtes onder dakpannen, bijvoorbeeld. Sinds de eeuwwisseling lijkt de broedpopulatie zich te herstellen; het is echter nog onduidelijk of dit een structureel herstel is of dat het een tijdelijke opleving betreft (BIJ12, 2017). Binnen Limburg bevinden de belangrijkste leefgebieden zich in en rondom de grootste stedelijke gebieden: Venlo, Roermond, Weert, Sittard-Geleen, Maastricht en de Parkstad regio. Hier komt de soort met een gemiddelde tot vrij hoge dichtheid voor.

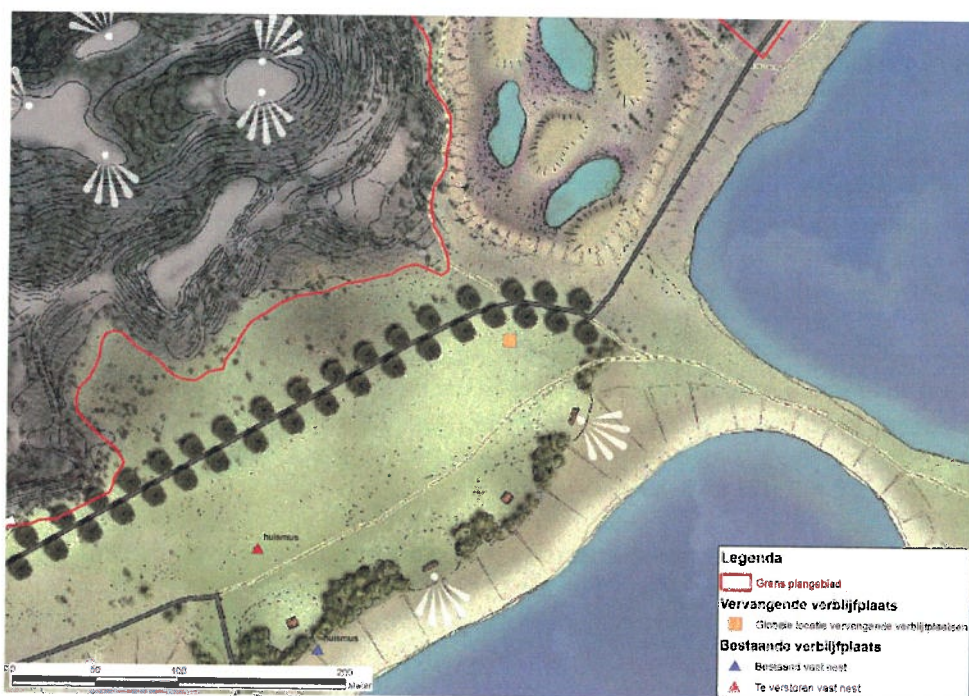
De staat van instandhouding van de Huismus als broed- en niet broedvogel in Nederland is matig ongunstig (Sovon, 2018a). In Limburg is de trend als niet broedvogel de laatste 10 jaar stabiel (Sovon, 2018b). Ook de broedvogelkartering van de Provincie Limburg laat een stabiele trend zien in Limburg en een licht positieve trend in Zuid-Limburg (Provincie Limburg, 2018). Daarmee is de staat van instandhouding in Limburg op zijn minst stabiel te noemen.

Door het treffen van maatregelen kunnen negatieve effecten echter worden voorkomen, verminderd of hersteld. Daarbij kan het gaan om voorkomen of verminderen van effecten of herstel op de locatie van handeling (mitigerende maatregelen) of om herstel of verbetering op een andere locatie (compenserende maatregelen). Ten aanzien van de Huismus zijn mitigerende maatregelen denkbaar, waarmee overtreding van verbodsbepalingen kan worden voorkomen.

Het gaat om het volgende: in de eindsituatie worden meerdere vervangende verblijfplaatsen aangeboden voor de Huismus. Dit wordt gedaan in de vorm van een gemetseld bakstenen gebouwtjes met dakpannen en daaronder worden, speciaal voor Huismus ontworpen, vogelvides gemonteerd (zie *figuur* voor de globale locatie van het gebouwtje). Deze vogelvides worden rondom dit gebouw en op een minimale hoogte van 3 meter aangebracht. Deze vervangende verblijfplaatsen worden uiterlijk 2025 gerealiseerd.

Hiermee wordt voldaan aan de door het kennisdocument gestelde eisen (BIJ12, 2017) voor vervangende verblijfplaatsen wat inhoudt dat:

- De openingen minimaal 50 cm uit elkaar liggen; dit kan dichterbij elkaar, maar zorg dan voor dat de nestingang niet zichtbaar is voor de Huismus die in de andere nestingang zit.
- Ze zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats worden geplaatst (in de regel binnen 200 m, bij uitzondering 500 m).
- Ze op minimaal 3 m hoogte geplaatst moeten worden.
- Ze een minimale broedruimte van 15 x 8 cm hebben.
- Er met ligging in de zon/schaduw rekening wordt gehouden: voorkeur heeft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets dergelijks.
- Er in de directe omgeving voldoende dekking aanwezig is (hoog opgaand groen) en voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplaatsen beschikbaar zijn.
- Ze van voldoende duurzaam materiaal moeten zijn en op een voldoende duurzame wijze worden bevestigd.
- Er voldoende veiligheid is tegen predatoren.
- Het materiaal niet behandeld is met chemische middelen.
- Ze minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen.
- Het beheer duurzaam geregeld is.

Figuur 5-1, Globale locatie van het gebouw dat meerdere vervangende verblijfplaatsen biedt voor de Huismus.

Ook wordt er beter geschikt foerageergebied voor de Huismus gecreëerd in de vorm van een stadswide op de locatie van het huidige fabrieksterrein en begroeiing met noten- en vruchten dragende vegetatie ten noorden van de aangegeven laanbeplanting en rondom de poelen in groeve 3 (figuur).

Daarnaast wordt de sanering van het bedrijfsterrein uitgevoerd buiten de broedperiode van de Huismus (globaal buiten de periode maart tot en met september). Een en ander wordt vastgelegd en uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

Verbodsbepalingen geformuleerd onder de Wet natuurbescherming ten aanzien van de Huismus worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing is daarmee niet aan de orde.

De ontwikkeling van de stadsweide dan wel ligweide op het gesaneerde fabrieksterrein reikt tot aan de inham in de mijnsteenbergrand met de nestrichel van de Oehoe. Voorkomen moet worden dat recreatie kan plaatsvinden in de inham en op het huidige opstelsterrein voor groot materiaal. De aanwezigheid van mens en machine buiten dit gebied, heeft geen effect op de kwaliteit van de nestplaats. Immers, de Oehoe kiest jaarlijks juist deze plek. Echter, aanwezigheid van mensen op kortere afstand leidt vrijwel zeker tot het verloren gaan van de nestplaats. Dit houdt overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen in, hetgeen onwenselijk is. De inham (het gebied ten noorden van het geplande fietspad met bomenrij) wordt derhalve géén onderdeel van de stads- dan wel ligweide. De inham wordt door natuurlijke inrichtingsmaatregelen zeer ontoegankelijk gemaakt. Aan de toekomstige beheerder wordt geadviseerd de inham minimaal gedurende de periode december tot en met juni af te sluiten.

6 Conclusies

Als gevolg van de verlenging van de ontgrondingsvergunning voor Sibelco en het daarbij behorende gewijzigde ontwerpplan voor de eindtoestand is overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen onvermijdelijk. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming is daardoor noodzakelijk ten aanzien van Rugstreeppad (artikel 3.5). Daarnaast zijn algemene broedvogels en Huismus aanwezig binnen het gebied.

Voorgaande leidt tot de volgende vervolgstappen om negatieve effecten op onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten zoveel mogelijk te beperken:

- Ontheffingsaanvraag opstellen -inclusief projectplan- waarin ontheffing wordt gevraagd voor overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de Rugstreeppad. In het projectplan worden de mitigerende en compenserende maatregelen die nodig zijn om negatieve effecten op de staat van instandhouding van genoemde soorten te voorkomen in detail uitgewerkt.
- Vervangende verblijfplaatsen voor de Huismus creëren volgens de door het kennisdocument gestelde eisen.
- De in deze Quicksan opgenomen maatregelen en de maatregelen die volgen uit het nog op te stellen projectplan behorend bij de ontheffingsaanvraag vastleggen in een ecologisch werkprotocol.

Referenties

BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*). Versie 1.0 Juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Bonder, M. C., and F. Verhart. 2010. *Flora- en faunaonderzoek Steenberg Oranje Nassau IV - Toetsing mer-alternatieven op natuur. Flora en Faunawettoets*. Grontmij, Roermond.

Provincie Limburg. 2009. *Concept-beheerplan Brunssummerheide*. Provincie Limburg, Maastricht.

Provincie Limburg (2018). Broedvogelkartering Huismus. Natuurgegevens Provincie Limburg. Internetpagina: <http://www.natuurgegevensprovincielimburg.nl/site2010/planten/spec/kilos/BV15910.HTM> Geraadpleegd op 29 mei 2018.

Sovon (2018a). Staat van Instandhouding Huismus. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Internetpagina: <https://www.sovon.nl/nl/soort/15910> Geraadpleegd op 28 mei 2018.

Sovon (2018b). Huismus, Limburg: Verspreiding en aantalsontwikkeling. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Internetpagina: <https://www.sovon.nl/nl/provincies> Geraadpleegd op 28 mei 2018.

Vliet, F. 2015. *Dassen rond de Sibelco Groeve. Monitoring 2014 - 2015*. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Bijlage

1. Aanwezigheid beschermde soorten

Inhoud

1	Onderzoeksgebied	1
2	Gebruikte bronnen	2
3	Korte beschrijving onderzoeksgebied	2
4	Onderzoeksinspanning	3
5	Aanwezige beschermde soorten	5
5.1	Vaatplanten	5
5.2	Zoogdieren, incl. vleermuizen	5
5.3	Reptielen en amfibieën	8
5.4	Vissen	10
5.5	Broedvogels	10
5.6	Overige onder de Wet Natuurbescherming beschermde soorten	12
6	Samenvatting relevante soortgroepen effectbeoordeling	14
7	Literatuur	15

Bijlagen

- 1. Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming**
- 2. Algemene vrijstelling soorten**
- 3. Weergave sonogram vleermuisopnamen**
- 4. Territoriumkaart voorkomende broedvogels Sibelcogroeve**
- 5. Lijst afkorting broedvogels**

1 Onderzoeksgebied

De Sibelcogroeve ligt ingeklemd tussen de bebouwde kom van Heerlen (noordwestgrens), de bebouwde kom van Landgraaf (zuidgrens) en het Natura 2000-gebied Brunssummerheide (noord en oostgrens), zie figuur 1.1.

Figuur 1.1 Onderzoeksgebied (oranje stippenlijn)

2 Gebruikte bronnen

De mogelijke aanwezigheid van onder de Wet Natuurbescherming beschermde soorten is in kaart gebracht op basis van openbaar beschikbare verspreidingsgegevens, onder andere Nationale Databank Flora en Fauna¹, provinciale broedvogelgegevens (Provincie Limburg 2016)² en Telmee³. Daarnaast is gebruik gemaakt van inventarisatiegegevens van de Vlinderstichting (Adams J. 2016), Bureau Waardenburg (Vliet F. van 2015), Natuurmonumenten⁴ en Grontmij (Grontmij 2010).

Vornoemde documenten behelzen met name – maar niet uitsluitend – de mijnsteenbergh. Het onderzoeksgebied behelst echter een groter gebied. Om een actueel gebiedsdekkend overzicht te krijgen van de in de Sibeltogroef aanwezige wettelijk beschermde natuurwaarden is deze in 2012 één maal, in 2015 drie maal en in 2016 zeven maal bezocht door ter zake kundige ecologen van Royal HaskoningDHV.

Op basis van de resultaten uit voornoemd onderzoek en voornoemde bronnen is in de volgende paragrafen per soortgroep telkens kort beschreven welke op grond van de Wet Natuurbescherming beschermde soorten in het onderzoeksgebied verwacht mogen worden.

3 Korte beschrijving onderzoeksgebied

In het onderzoeksgebied zijn meerdere habitats aanwezig. Op de mijnsteenbergh is droog, relatief soortenarm berkenbos met een kruidenrijke ondergroei van onder andere valse salie (*Teucrium scorodonia*) en gewone braam (*Rubus fruticosus*) aanwezig. Op de rand met de Brunssummerheide komt ook klein wintergroen (*Pyrola minor*) voor.

De top en de oostelijk georiënteerde helling zijn niet of nauwelijks begroeid, hier komt de 'zwarte' mijnsteen aan de oppervlakte. In het midden van het gebied bevindt zich het bedrijfsterrein dat grotendeels geasfalteerd is. Hieraan grenzend bevindt zich de actieve groeve die voornamelijk bestaat uit diep open water (zandwinplassen) omgeven door volstrekt onbegroeid zand, dat nagenoeg elke dag aan grondverzet onderhevig is. Aan de randen van de actieve groeve en in het reeds afgewerkte deel (Zuidplas) is korte, open vegetatie aanwezig. De Zuidplas wordt omzoomd met bos dat onder andere bestaat uit berk (*Betula spp.*), wilg (*Salix spp.*), zomereik (*Quercus robur*) en hazelaar (*Corylus avellana*). Langs de zuidgrens ter hoogte van de Euregioweg staan enkele populieren.

¹ <https://ndff-ecogrid.nl/>, laatst geraadpleegd december 2016.

² <http://www.natuurgegevensprovincielimburg.nl/>, laatst geraadpleegd december 2016.

³ Voor dit onderzoek zijn op <http://www.telmee.nl> de gegevens van 2011-2016 geraadpleegd.

⁴ Natuurmonumenten 2013-2017.

4 Onderzoeksinspanning

Het onderzoeksgebied is in 2012, 2015 en 2016 bezocht door ter zake kundige ecologen⁵. De individuele bezoeken en bijbehorende weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 4.1.

Tabel 4.1 Overzicht onderzoeksinspanning

Datum	Tijdstip	Temperatuur in °C	Bijzonderheden
12 juli 2012	9.00-16.00 uur	20 °C	Zware regenval. Doel bezoek was vegetatietype kartering op mijnsteenbergh.
23 april 2015	11.00-15.00 uur	10 °C	
6 juli 2015	10.00-14.00 uur	20 °C	
26 aug 2015	10.30-14.00 uur	25 °C	
3 maart 2016	9.00-13.00 uur	15 °C	
12 mei 2016	Avond 21.00-23.00 uur	19 °C	Overdag zonnig 26 °C, avond regen en onweer
19 mei 2016	Ochtend 5.30-12.00 uur	8-9 °C	
25 mei 2016	Ochtend 4.30-11.30 uur	9 -10 °C	
2 juni 2016	Ochtend 4.30-11.00 uur	18 °C	
23 juni 2016	Avond 21.00-23.00 uur	29 °C	Zwaar onweer tussen 22.00 en 23.00 uur
29 juni 2016	Ochtend 4.30-10.30 uur	15 °C	

De gekozen onderzoeksinspanning is gebaseerd op het inventariseren van broedvogels. De hiervoor noodzakelijke inspanning is goed te combineren met andere soortgroepen, te meer omdat alle relevante habitats worden bezocht. Zo ontstaat niet alleen een goed beeld van de broedvogelbevolking, maar ook een goed beeld van alle relevante soortgroepen Het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 4.1.

⁵ Dhr. BJMH. Possen, mevr. C. Roodhart en mevr. P. Goossens-Stofmeel, werkzaam bij Royal HaskoningDHV, lid van het netwerk groene bureaus.

Figuur 4.1 Weergave onderzoeksgebied natuurgegevens (oranje stippellijn).

Geïnventariseerd is conform de methode die volgt uit "Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek 2011". Wij hebben, gezien de uniformiteit van het terrein en het gegeven dat grote delen door actieve winning nagenoeg ongeschikt zijn voor beschermde natuurwaarden, gedurende zes bezoeken geïnventariseerd. Twee van de zes rondes zijn 's avonds gelopen. Telkens zijn met twee personen, die elk afzonderlijk een vaste route hebben afgelegd, alle soorten genoteerd. De route is zo gekozen dat alle relevante habitats werden bezocht. Ook het actieve deel van de groeve hoorde erbij: hier zijn immers ook ingrepen te voorzien en komen met zekerheid vogels tot broeden. Op basis van deze rondes is een goed beeld ontstaan van de aanwezige broedvogels. De aanwezige territoria van broedvogels zijn verzameld op een overzichtelijke kaart (bijlage 4). Naast broedvogels zijn tijdens deze rondes ook voor alle andere soortgroepen de aanwezige soorten genoteerd. Deze gegevens zijn in hoofdstuk 5 per soortgroep uitgewerkt.

5 Aanwezige beschermde soorten

In onderstaande paragrafen is beschreven welke op grond van de Wet Natuurbescherming beschermde soorten verwacht worden danwel aanwezig zijn in en in de omgeving van het onderzoeksgebied.

5.1 Vaatplanten

Om de waarde van het onderzoeksgebied voor onder de Wet Natuurbescherming beschermde vaatplanten inzichtelijk te maken is een reeds uitgevoerd natuuronderzoek geraadpleegd (Grontmij 2010). Uit de gegevens bleek dat geen onder de Wet Natuurbescherming beschermde soorten verwacht mogen worden. Soorten van de provinciale Limburgse aandachtsoortenlijst zijn wel aangetroffen.

Ook tijdens de verschillende veldbezoeken in 2012, 2015 en 2016 zijn algemeen voorkomende soorten aangetroffen. Onder de Wet Natuurbescherming opgenomen beschermde soorten zijn niet aangetroffen.

In aanvulling op de veldbezoeken zijn tevens vrij beschikbare gegevens en de gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (2010-2016) geraadpleegd. Uit de gegevens bleek dat geen onder de Wet Natuurbescherming beschermde soorten verwacht mogen worden binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied.

Onder de Wet Natuurbescherming beschermde vaatplanten komen niet voor in het onderzoeksgebied.

5.2 Zoogdieren, incl. vleermuizen

Beschikbare gegevens (Grontmij 2010) laten zien dat gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), das (*Meles meles*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*) en vos (*Vulpes vulpes*) in het onderzoeksgebied zijn waargenomen. Van de rosse vleermuis is in 2005 en 2010 ter hoogte van het voormalige rangeerterrein op de grens van de Brunssummerheide één foeragerend individu waargenomen. De rosse vleermuis is in Nederland algemeen en heeft meestal in holle bomen zijn vaste winter- en zomerverblijfplaats.

Van deze soorten zijn de vleermuizen⁶ beschermd onder artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming, de overige soorten zijn beschermd onder artikel 3.10. Voor eekhoorn⁷, ree, konijn en haas geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen.

De beschikbare gegevens van Telmee en de Nationale Databank Flora en Fauna laten zien dat buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied maar in directe omgeving hiervan, bosmuis (*Apodemus sylvaticus*) en bunzing (*Mustela putorius*) zijn aangetroffen. Ook de egel (*Erinaceus europaeus*), hermelijn (*Mustela erminea*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*) en steenmarter (*Martes foina*) worden buiten de begrenzing waargenomen (figuur 5.1). De habitats binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied voldoen voor alle voornoemde soorten aan de eisen die deze soorten aan een habitat stellen, het wordt dan ook niet uitgesloten dat voornoemde soorten ook gebruik maken van de mijnsteenbergrand en een gedeelte van de al afgewerkte groeve langs de Zuidplas. De waarnemingen van de steenmarter⁸ (*Martes foina*) komen allen uit de rand van de stedelijke omgeving.

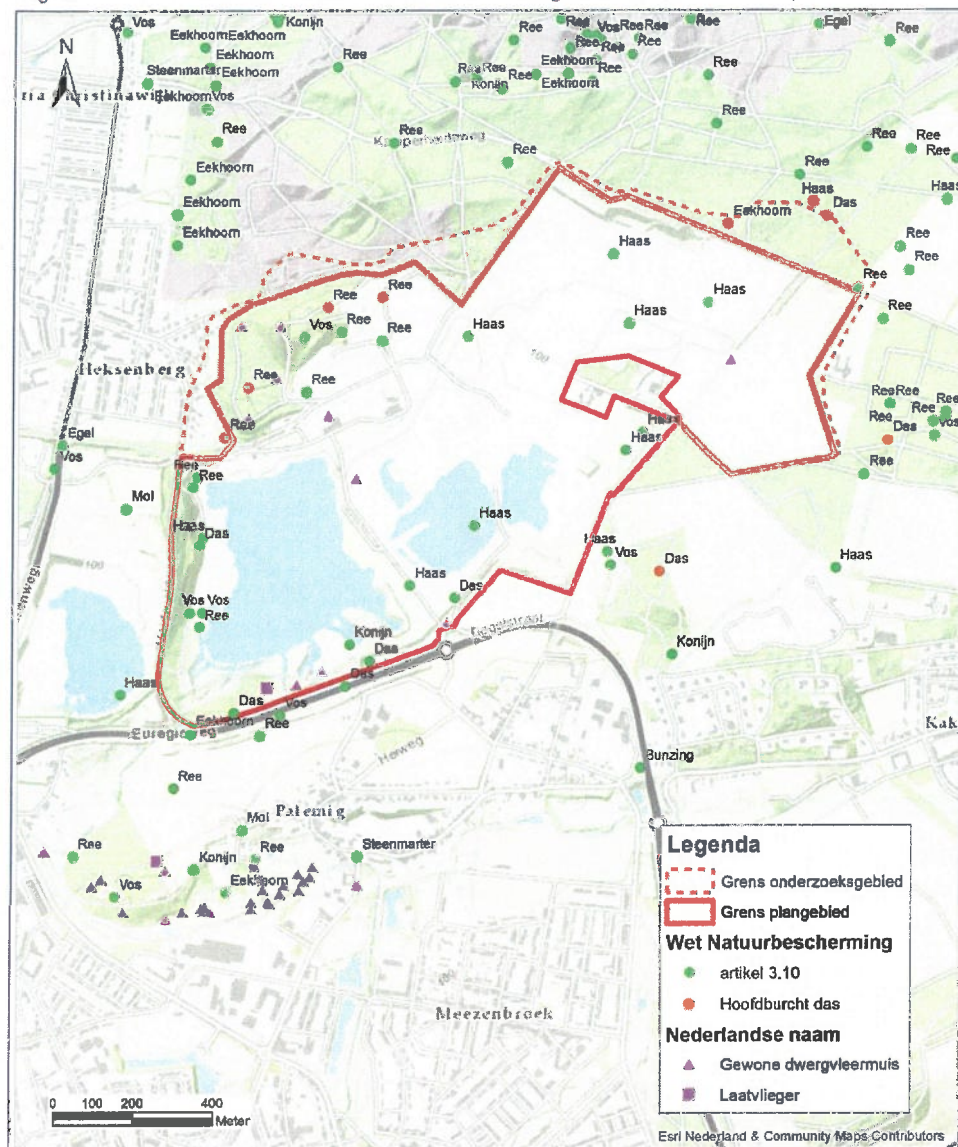
Al deze soorten zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming waarvoor binnen Limburg een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

⁶ Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming.

⁷ Vrijstelling maart-april en juli tot en met november.

⁸ Vrijstelling van 15 augustus tot en met februari.

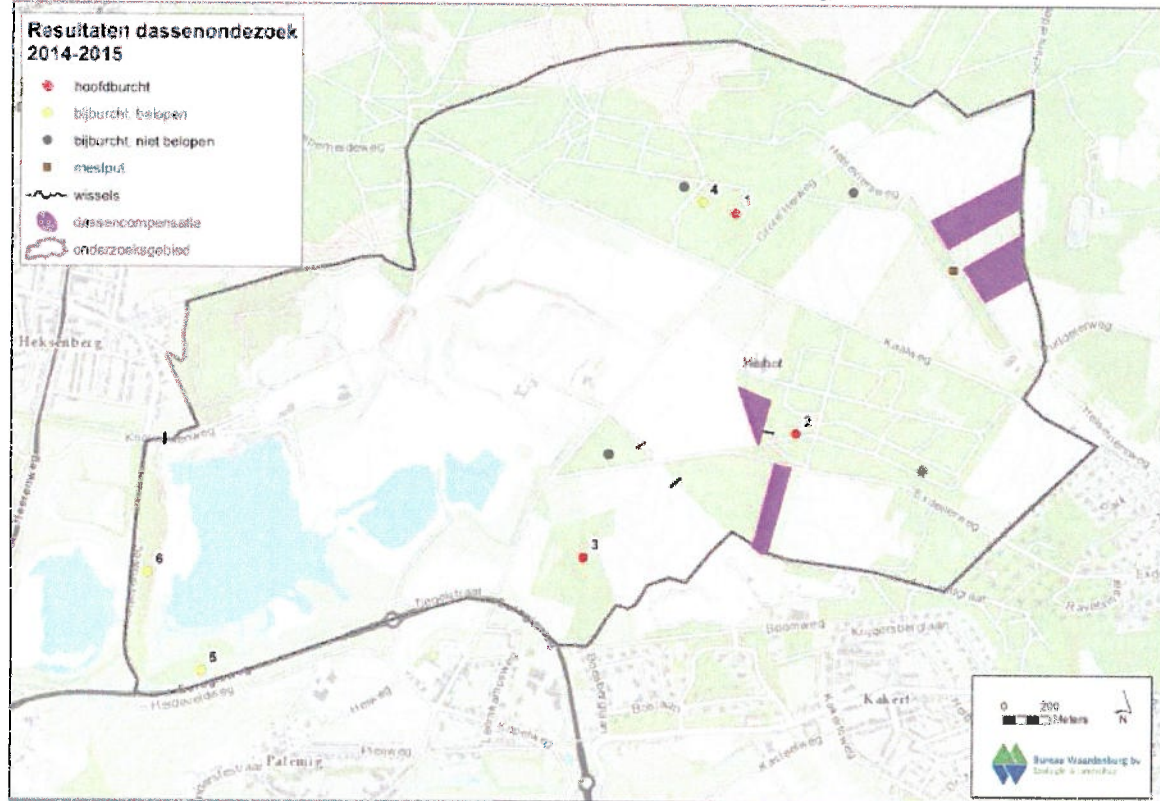
Figuur 5.1 Overzicht voorkomen beschermde zoogdieren incl. vleermuizen *)

*) Bovenstaande figuur 5.1 geeft een overzicht van alle actueel voorkomende beschermde zoogdieren in de omgeving van het onderzoeksgebied. De figuur is samengesteld op basis van de eigen waarnemingsgegevens die tussen 2012 en 2016 verzameld zijn. Ook zijn hierin de gegevens uit de NDFF-database en de monitoringsresultaten van de das gepresenteerd. De gegevens afkomstig uit het Flora- en faunaonderzoek (Grontmij 2010) zijn niet op deze kaart weergegeven omdat deze niet meer relevant zijn voor de actuele situatie in 2017.

Ten aanzien van de das wordt al sinds 2006 monitoringsonderzoek uitgevoerd (Bureau Waardenburg 2016). Op grond van de bevindingen uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat het aantal dassen in het onderzoeksgebied sinds 2008 is toegenomen. Naar globale inschatting gaat het om een toename van circa vier – vijf dieren in 2006-2008 tot circa twaalf dieren in 2014-2015. In totaal zijn drie bewoonde hoofdburchten vastgesteld. Deze burchten liggen buiten het onderzoeksgebied (figuur 5.1).

Figuur 5.2 Resultaten dassenonderzoek 2014-2015 (bron: Bureau Waardenburg)

Tijdens de veldbezoeken in 2015 en 2016 zijn soorten als ree, vos, konijn en sporen van de das aangetroffen. Ook zijn tijdens de verschillende rondes foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Ten aanzien van vleermuizen zijn in aanvulling op de veldbezoeken met behulp van een batlogger gedurende enkele dagen vleermuisgeluiden opgenomen. De batlogger heeft op drie verschillende locaties gehangen (figuur 5.3):

- Op locatie 1 heeft de batlogger metingen gedaan van 2-4 juni 2016. Temperatuur circa 17°C.
- Op locatie 2 heeft de batlogger metingen gedaan vanaf 23-25 juni 2016. Temperatuur circa 26°C.
- Op locatie 3 heeft de batlogger metingen gedaan vanaf 5-7 juli 2016. Temperatuur circa 20°C.

Figuur 5.3 Overzicht locaties batlogger

De gegevens afkomstig uit de batlogger zijn geanalyseerd met behulp van *Batexplorer 1.11.4* (versie juli 2016). Er zijn 2.476 opnames gemaakt. De meeste opnames zijn gemaakt tussen 21.00 uur en 07.00 uur. De aangetroffen vleermuizen zijn overwegend gewone dwergvleermuizen. Er is één laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) gelokaliseerd op locatie 1, zie figuur 5.3.

Een aantal opnames bevatten industriële geluiden (werking van fabriek en machines), vogelgeluiden en geluiden van tegen elkaar slaande takken en wind door de bladeren in het noordwesten van het Sibelco terrein (ter hoogte van locatie 2, figuur 5.3).

Onder de Wet Natuurbescherming beschermde zoogdieren komen zeker voor in het onderzoeksgebied.

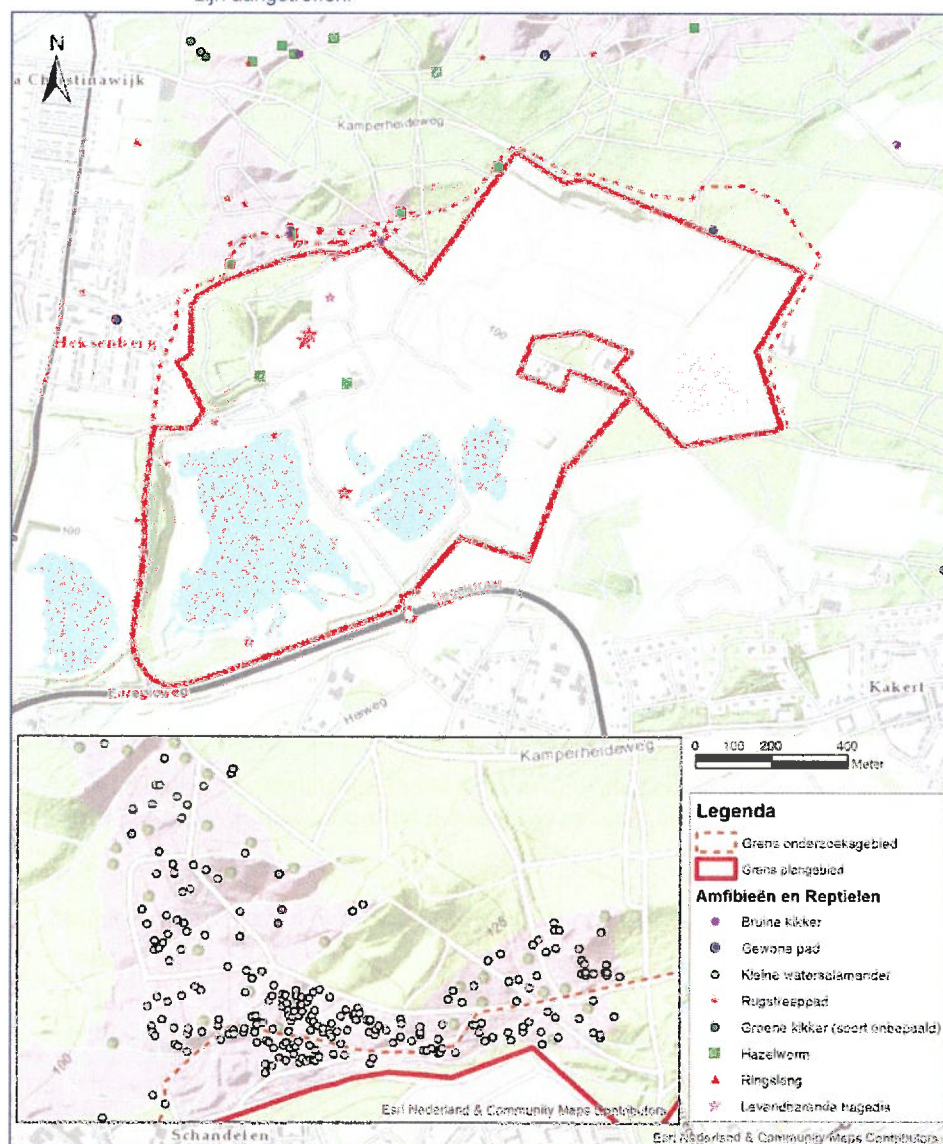
5.3 Reptielen en amfibieën

Uit het in 2010 uitgevoerde onderzoek (Grontmij 2010) kwam naar voren dat levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en zandhagedis (*Lacerta agilis*) gebruik maken van de mijnsteenbergrug.

Op basis van de aangetroffen habitats (zandige pionier situatie) tijdens de ronde in maart 2016 heeft op 12 mei 2016 aanvullend rugstreeppaddenonderzoek plaatsgevonden in het actieve deel van de groeve. Naast grote aantallen rugstreeppad (*Epidalea calamita*) < 100 exemplaren, zijn tijdens de verschillende inventarisatierondes ook levendbarende hagedis, hazelworm (*Anguis fragilis*), zandhagedis, bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) aangetroffen. Een overzicht van deze aangetroffen individuen is weergegeven in figuur 5.4. In deze figuur zijn, voor het totaalbeeld, tevens de opgevraagde gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna en de aangeleverde gegevens van Natuurmonumenten opgenomen.

Figuur 5.4

Overzicht aanwezigheid beschermde amfibieën en reptielen binnen de groeve en op de Brunssummerheide. Om de dichtheid aan individuen levendbarende hagedis (groen) en zandhagedis (roze), op de grens met de Brunssummerheide, goed in beeld te brengen is hiervoor een separaat kader toegevoegd waarin ingezoomd wordt op deze zone. Met de grote rode sterren worden de locaties aangeduid waar <100 ex. rugstreeppadden zijn aangetroffen.

Van deze soorten is de rugstreeppad beschermd onder artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming, de overige soorten zijn beschermd onder artikel 3.10. Voor hazelworm⁹, levendbarende hagedis¹⁰, gewone pad en bruine kikker geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen.

Beschikbare gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna bevestigen dat zandhagedis, levendbarende hagedis en hazelworm in het onderzoeksgebied verwacht mogen worden. Ten noorden en noordwesten van het onderzoeksgebied op de Brunssummerheide wordt het voorkomen van gladde slang (*Coronella austriaca*) en ringslang (*Natrix natrix*) aangeduid.

⁹ Vrijstelling van juli tot en met september.

¹⁰ Vrijstelling van 15 augustus tot en met 15 oktober.

De aanwezige habitats binnen de grenzen van de groeve voldoen op dit moment niet aan de habitateisen van de gladde slang (heideterreinen, hoogvenen en stuwwallen¹¹) waardoor het voorkomen binnen de groeve uitgesloten kan worden. Inventarisatiegegevens afkomstig van Natuurmonumenten laten zien dat op de Brunssummerheide, ten noorden van de groeve, een grote populatie levendbarende hagedis en zandhagedis aanwezig is (figuur 5.4).

Onder de Wet Natuurbescherming beschermde reptielen en amfibieën komen zeker voor in het onderzoeksgebied.

5.4 Vissen

De beschikbare gegevens maken geen melding van wettelijk beschermde vissoorten. De aanwezige habitats - diep water waar actieve winning plaatsvindt - zijn ook nauwelijks geschikt voor onder de Wet Natuurbescherming beschermde vissoorten. Tijdens de veldbezoeken in 2015 en 2016 heeft dan ook geen gericht visonderzoek plaatsgevonden; de waterkwaliteit in de Zuidplas en de Centrale plas (noordwestelijk en zuidoostelijk deel) wordt onvoldoende geacht om een geschikt habitat te vormen voor beschermde soorten.

Onder de Wet Natuurbescherming beschermde vissen komen niet voor in het onderzoeksgebied.

5.5 Broedvogels

Op basis van beschikbare gegevens (provinciale broedvogelgegevens 2016, NDFF 2016, Telmee 2016, Grontmij 2010) blijkt dat algemeen voorkomende soorten zeker tot broeden komen in het onderzoeksgebied. Daarnaast zijn o.a. een koppel torenvalk (*Falco tinnunculus*) en één enkele ijsvogel (*Alcedo atthis*) waargenomen. Ook soorten met een jaarrond beschermd nest als huismus (*Passer domesticus*) en oehoe (*Bubo bubo*) zijn aangetroffen. Van deze soorten is bekend dat ze binnen het onderzoeksgebied territoria en nesten hebben. Ook voor de buizerd (*Buteo buteo*), havik (*Accipiter gentilis*), slechtvalk (*Falco peregrinus*) en boomvalk (*Falco subbuteo*) vormt de groeve een onderdeel van het territorium. De slechtvalk is waargenomen op een hoogspanningsmast in het actieve deel van de groeve (ter hoogte van de Noordplas-kwelzone). Nesten van de soort zijn binnen het onderzoeksgebied echter niet bekend. Twee boomvalken zijn overvliegend waargenomen.

De verzamelde broedvogelgegevens zijn verwerkt tot een territoriumkaart, de kaart is als bijlage 4 opgenomen bij deze rapportage.

Van de boomvalk, buizerd en havik is bekend dat ze van de groeve gebruik maken, van een vast nest is echter op dit moment geen sprake.

De oehoe komt sinds 2013 op een richel van de mijnsteenbergrand, net ten noorden van het bedrijfsterrein, tot broeden. In 2015 zijn drie kuikens groot gebracht, in 2016 twee. Ook in 2017 zijn halverwege februari braakballen gevonden. Op 2 maart 2017 is een oehoe op het nest waargenomen¹². Tijdens een veldbezoek op 20 april 2017 is één kuiken op het nest gezien. Of er meerdere kuikens aanwezig waren kon op dat moment niet worden vastgesteld.

¹¹ <http://www.ravon.nl>.

¹² Mondelinge mededeling H. Ophelders, Site Manager Heerlen.

In zowel de Zuidplas als de Centrale plas zuidoostelijk deel zijn enkele eilandjes aanwezig die enige opgaande begroeiing kennen -onder meer wilgen- en rietopslag- en daarmee geschikt broedgebied kunnen vormen voor ganzen en watervogels. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de Sibelcogroeve een functie vervult voor de volgende soorten:

- Grote Canadese gans (*Branta canadensis*): 3 territoria in de periode 1998-2011, terwijl de soort daarvoor ontbrak in de groeve. Een vergelijkbaar aantal territoria leek aanwezig in 2016.
- Grauwe gans (*Anser anser*): 1 territorium in de periode 1998-2011, terwijl de soort daarvoor ontbrak in de groeve en ook in 2016 leek te ontbreken.
- Nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*): 1 territorium in de periode 1998-2011, terwijl de soort daarvoor ontbrak in de groeve en ook in 2016 als broedvogel leek te ontbreken.
- Kokmeeuw (*Chroicocephalus ridibundus*): Ongeveer 50 individuen gebruiken een strandje aan de oostzijde van de Zuidplas als rustplaats.

Alle broedvogels zijn beschermd volgens het beschermingsregime van paragraaf 3.1¹³ van de Wet Natuurbescherming. In onderstaande tabel zijn de waargenomen soorten en aantallen territoria die aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, in de periode 2011-2016, opgenomen.

Tabel 5.1 Waargenomen soorten en territoria binnen onderzoeksgebied

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Afkorting *)	Territoria
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	bkl	8
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	bkr	8
Boomleeuwerik	<i>Lullula arborea</i>	bl-	1
Boompieper	<i>Anthus trivialis</i>	bp-	1
Boomvalk	<i>Falco subbutea</i>	bv-	4
Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	b--	5
Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>	bs-	1
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	bui	4
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	f--	2
Fluiter	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	fl-	5
Geelgors	<i>Emberiza citrinella</i>	gg-	1
Glanskop	<i>Poecile palustris</i>	gko	3
Goudhaan	<i>Regulus regulus</i>	gh-	1
Goudvink	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	gv-	2
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	gm-	8
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	gp-	1
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	gvl	2
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	gs-	1
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	gbs	5
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	ha-	4
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>	hm-	1

¹³ Zie bijlage 1.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Afkorting *)	Territoria
Holendui	<i>Columba oenas</i>	hld	1
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	hd	5
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	h	2
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	kk	1
Koolmees	<i>Parus major</i>	k	10
Mereel	<i>Turdus merula</i>	m	11
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	oeh	1
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	p	5
Putter	<i>Carduelis carduelis</i>	pu	2
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	r	12
Tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	ti	11
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	tv	5
Tuinfluit	<i>Sylvia borin</i>	t	6
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	v	7
Vlaamse gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	vg	1
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	w	6
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	z	4
Zwarte mees	<i>Parus ater</i>	zm	1
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	zrs	1
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	zk	8

*) Afkorting overgenomen van Provincie Limburg.

Algemeen voorkomende broedvogels en broedvogels waarvan het nest jaarrond beschermd is maken zeker gebruik van het onderzoeksgebied.

5.6 Overige onder de Wet Natuurbescherming beschermde soorten

Op basis van beschikbare gegevens en de veldbezoeken blijkt dat algemeen voorkomende soorten (o.a. wijngaardslak (*Helix pomatia*), keizerslibel (*Anax imperator*), citroenvlinder (*Gonepteryx rhamni*), dagpauwoog (*Aglais io*) en koninginnenpage (*Papilio machaon*) gebruik maken van het onderzoeksgebied.

Van de in Limburg algemeen voorkomende dag actieve nachtvlinder Spaanse vlag (*Euplagia quadripunctaria*) is een steeds kleiner wordende populatie aanwezig op de mijnsteenbergh. De door de Vlinderstichting beschikbaar gestelde ruwe monitoringsgegevens laten zien dat de populatiegrootte van Spaanse vlag op de mijnsteenbergh in de afgelopen jaren fors is teruggelopen. Waar er in 2014 nog 43 exemplaren zijn geteld waren er dat in 2015 nog maar 8 en in 2016 slechts 6. Mogelijk is het teruglopen van de aantallen te verklaren door het feit dat de mijnsteenbergh en de locatie waar de populatie zich bevindt onderhevig is aan successie.

De boom- en struikopslag is de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen.

De Spaanse vlag is op Europese schaal beschermd onder de Habitatrichtlijn. Echter is deze soort in 2013 op verzoek van provincie Limburg voor de Brunsummerheide afgevoerd als doelsoort waarmee de beschermingsstatus binnen het onderzoeksgebied voor deze soort is komen te vervallen.

Overige onder de Wet Natuurbescherming beschermde soorten komen niet voor in het onderzoeksgebied.

6 Samenvatting relevante soortgroepen effectbeoordeling

In tabel 6.1 is samengevat welke beschermde soorten en soortgroepen aanwezig zijn in het onderzoeksgebied.

Tabel 6.1 Overzicht van aanwezige beschermde soorten per soortgroep

Soortgroep	Aanwezige beschermde soorten	Artikel 3.1 *)	Artikel 3.5 **)	Artikel 3.10 ***)	Datum inventarisatiegegevens
Vaatplanten	n.v.t.				2010, 2016
Zoogdieren	ree, konijn, egel, hermelijn, huisspitsmuis, steenmarter, haas, eekhoorn, vos, das			x	2010, 2012, 2015, 2016
	rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger		x		
Reptielen en amfibieën	hazelworm, levendbarende hagedis, rugstreeppad, bruine kikker, gewone pad			x	2010, 2012, 2015, 2016
	zandhagedis		x		
Vissen	n.v.t.				n.v.t.
Broedvogels	algemeen voorkomende broedvogels o.a. torenvalk, vlaamse gaai en grote bonte specht	x			2010, 2012, 2015, 2016, 2017
	buizerd, havik, boomvalk, oehoe, slechtvalk en huismus				
Ongewervelden	n.v.t.				2010, 2015, 2016

*) Vogelrichtlijn

**) Habitatrichtlijn

***) Nationaal beschermde soorten.

7 Literatuur

- Adams J., Jaspers M. 2016. Inventarisatiegegevens vlindertellingen op de mijnsteenbergrug uitgevoerd door de vlinderstichting in 2015 en 2016.
- Bonder MC, Verhart F. 2010. Flora- en faunaonderzoek Steenberg Oranje Nassau IV - Toetsing mer-alternatieven op natuur. Flora en Faunawettoets. Projectnummer 2772. Grontmij. Roermond.
- van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Royal HaskoningDHV, 2016. Realisatie mitigatie Oehoe in de Sibelco groeve te Heerlen. WAT9X1558R0011F01. Maastricht, 20 april 2016.
- Soortenstandaard Buizerd, versie 2.0 © Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014.
- Soortenstandaard Zandhagedis, versie 2.0 © Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. December 2014.
- Soortenstandaard Das, versie 2.0 © Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. December 2014.
- Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, versie 2.0 © Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. December 2014.
- Soortenstandaard Levendbarende hagedis, versie 2.0 © Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. December 2014.
- Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, versie 1.3. Ministerie van economische Zaken. December 2016.
- Vliet, F., van, 2015. Dassen rond de Sibelco Groeve. Monitoring 2014 – 2015. Bureau Waardenburg Rapportnr. 15-268. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Internetsites

- <http://www.telmeel.nl>
- <http://www.libellennet.nl>
- <http://www.sovon.nl>
- <http://www.vogelbescherming.nl>
- <http://www.ravon.nl>
- <http://www.limburg.nl>
- <http://www.ndff.nl>

Bijlage

1. Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage

2. Algemene vrijstelling soorten

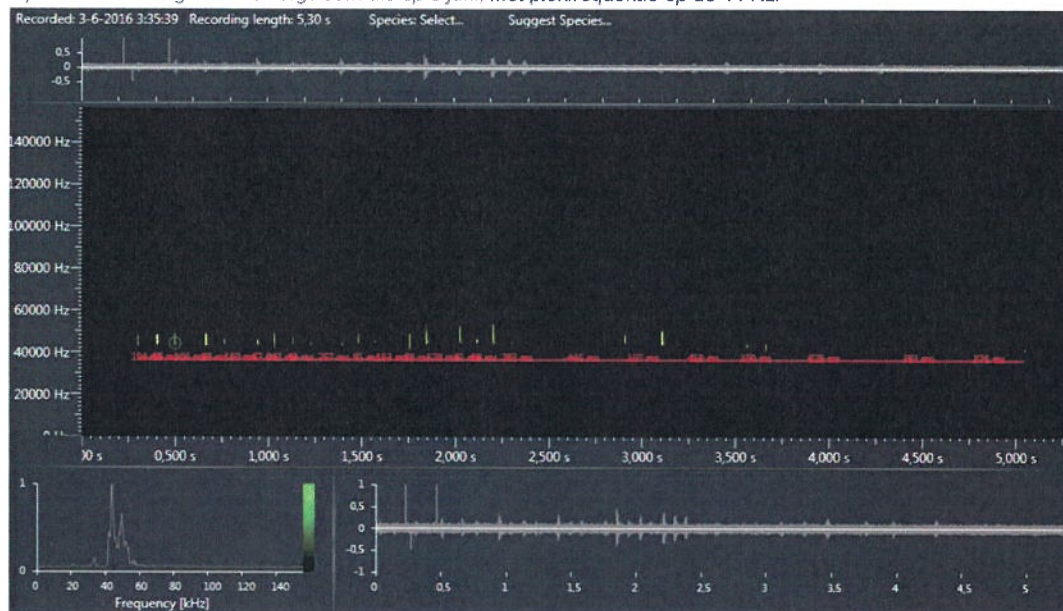
Voor de volgende soorten geldt een algemene vrijstelling binnen provincie Limburg.

Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus (Rana ridibunda)</i>
Middelste groene kikker/Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton (Rana esculenta)</i>

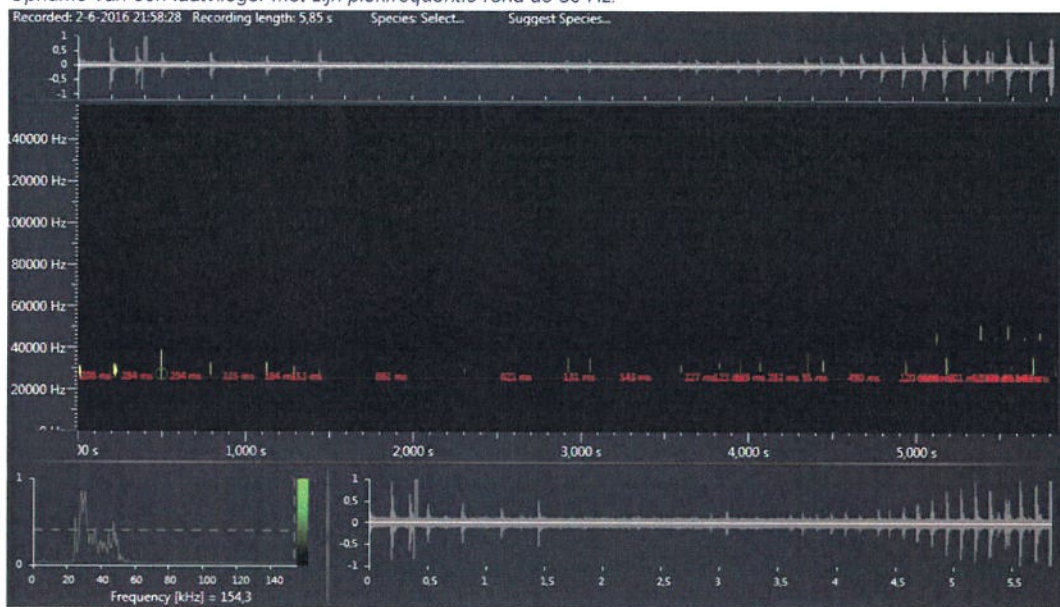
Bijlage

3. Weergave sonogram vleermuisopnamen

Opname van een gewone dwergvleermuis op 3 juni, met piekfrequentie op de 44 Hz.

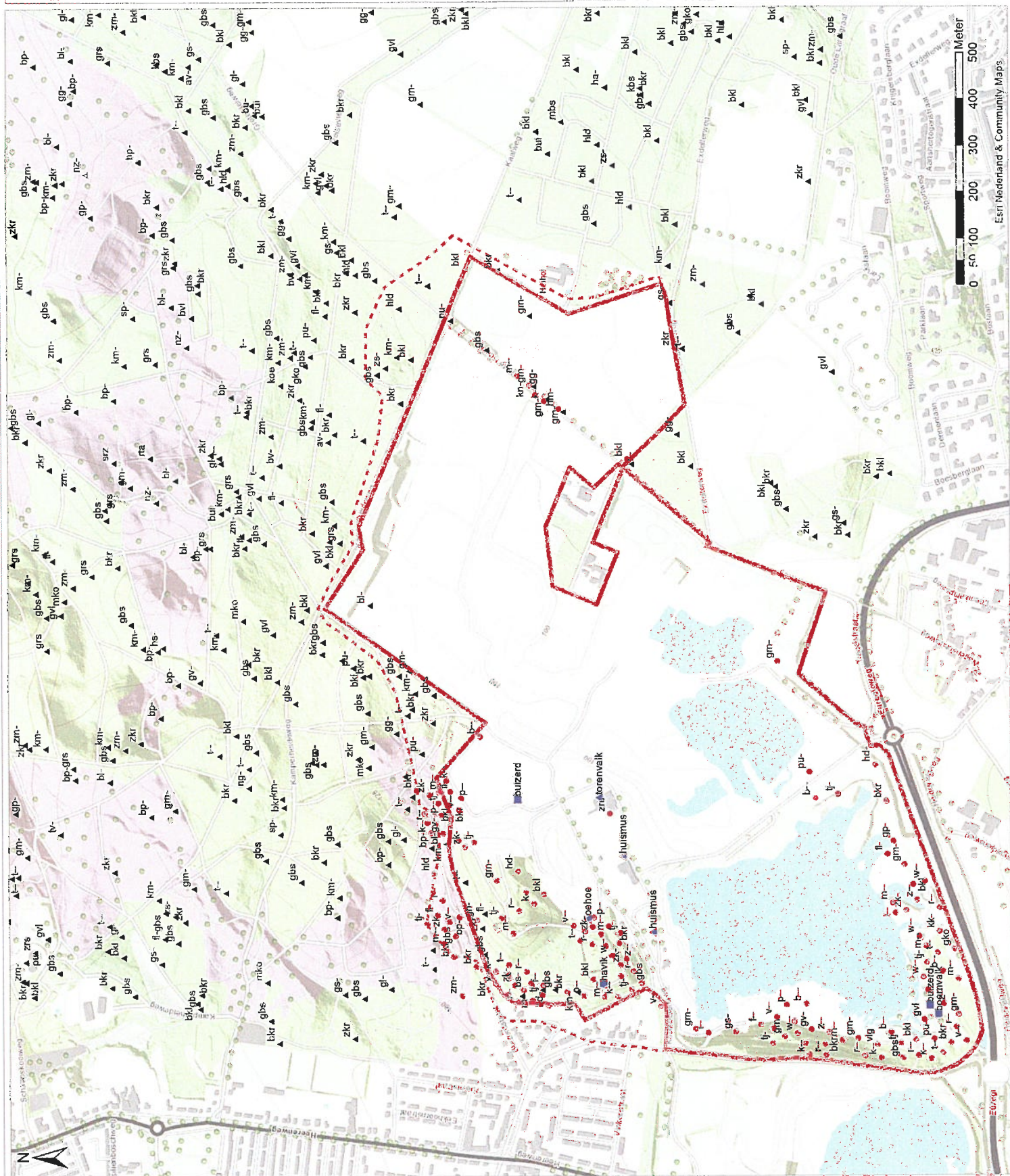

Opname van een laatvlieger met zijn piekfrequentie rond de 30 Hz.

Bijlage

4. Territoriumkaart voorkomende broedvogels Sibelcogroeve

Legenda

--- Grens onderzoeksgebied

Grens plangebied

Vast nest

Boomvark

 Buizerd

Havik

 Huisman

Dehne

toernivak

Territorià 2016 (RiDHY)

▲ Territoña l/m 2015 (Prov. Limburg)

De afkortingen in de ingaaf zijn overgenomen conform de door Provincie Limburg gehanteerde afkortingen voor broedvogels. Zie ook tabel 5.1 in de hoofdtekst van deze rapportage en bijlage 5.

Bijlage

5. Lijst afkorting broedvogels

Soort afkorting	Nederlandse naam
av-	Appelvink
bsy	Barmsijs
bb-	Blauwborst
bvl	Bonte Vliegenvanger
bkl	Boomklever
bl-	Boomleeuwerik
bp-	Boompieper
bv-	Boomvalk
b--	Bosrietzanger
bu-	Bosuil
bs-	Braamsluiper
bui	Buizerd
dd-	Dodaars
ek-	Europese Kanarie
fl-	Fluiter
fu-	Fuut
gg-	Geelgors
grs	Gekraagde Roodstaart
gkw	Gele Kwikstaart
gfu	Geoorde Fuut
gko	Glanskop
gv-	Goudvink
gm-	Grasmus
gp-	Graspieper
grg	Grauwe Gors
gvl	Grauwe Vliegenvanger
gs-	Groene Specht
gbs	Grote Bonte Specht
gl-	Grote Lijster
gr-	Grutto
ha-	Havik
hld	Holenduif
kee	Keep
ku-	Kerkuil
kbs	Kleine Bonte Specht
kk-	Kleine Karekiet
kpl	Kleine Plevier
knz	Knobbelzwaan
koe	Koekoek
kom	Kokmeeuw
kre	Krakeend
kv-	Kramsvogel
kb-	Kruisbek
ke-	Kuifeend
kl-	Kuifleeuwerik
km-	Kuifmees
kw-	Kwartel
mko	Matkop
mk-	Meerkoet
n--	Nachtegaal
nz-	Nachtzwaluw
oz-	Oeverzwaluw
ori	Ortolaan
paa	Paapje
pa-	Patrijs
pu-	Putter
ru-	Ransuil

Soort afkorting	Nederlandse naam
rc-	Roek
rd-	Roerdomp
rta	Roodborsttapuit
sc-	Scholekster
se-	Slobeend
sp-	Sperwer
sv-	Spotvogel
srz	Spinkhaanzanger
su-	Steenuil
sys	Sijs
te-	Tafeleend
tv-	Torenvalk
td-	Zomertortel
tu-	Tureluur
vl-	Veldleeuwerik
vgh	Vuurgoudhaan
wh-	Waterhoen
wr-	Waterral
ws-	Watersnip
wd-	Wespendief
wie	Wielewaal
wt-	Wintertaling
wu-	Wulp
ijs	Ijsvogel
zt-	Zomertaling
zm-	Zwarte Mees
zs-	Zwarte Specht
rg-	Rietgors
hs-	Houtsnip
bkr	Boomkruiper
zrs	Zwarte Roodstaart
be-	Bergeend
dp-	Duinpieper
brk	Bruine Kiekendief
zst	Zwarte Stern
zkm	Zwartkopmeeuw
ggk	Grote Gele Kwikstaart
gga	Gauwe Gans
dh-	Draaihals
bd-	Buidelmee
sn-	Snor
klw	Klein Waterhoen
blr	Blauwe Reiger
pr-	Purperreiger
rz-	Rietzanger
wo-	Woudaapje
ta-	Tapuit
sle	Slechtvalk
ng-	Nijlgans
ps-	Porseleinhoen
me-	Mandarijneend
oeh	Oehoe
stm	Stormmeeuw
eng	Eng. Gele Kwikstaart
gkl	Gauwe Klauwier
ca-	Casarca
smi	Smient

Soort afkorting	Nederlandse naam
bg-	Brandgans
os-	Orpheusspotvogel
cga	Canadese Gans
sz-	Struikrietzanger
mbs	Middelste Bonte Specht
tai	Taigaboomkruiper
kie	Kievit
t--	Tuinfluit
f--	Fitis
vd-	Visdief
grz	Graszanger
aal	Aalscholver
woe	Witoogeend
vlg	Vlaamse Gaai
eks	Ekster
zkr	Zwarte Kraai
kn-	Kneu
ce-	Carolinaeend
zwz	Zwarte Zwaan
bbp	Bontbekplevier
dsm	Diksnavelmees
oel	Oeverloper
zww	Zwarte Wouw
spr	Spreeuw
zim	Zilvermeeuw
we-	Wilde Eend
fa-	Fazant
hd-	Houtduif
tut	Turkse Tortel
gz-	Gierzwaluw
bz-	Boerenzwaluw
hz-	Huiszwaluw
wkw	Witte Kwikstaart
w--	Winterkoning
hm-	Heggenmus
r--	Roodborst
m--	Merel
z--	Zanglijster
zk-	Zwartkop
tj-	Tjiftjaf
gh-	Goudhaan
sm-	Staartmees
p--	Pimpelmees
k--	Koolmees
ka-	Kauw
h--	Huismus
rm-	Ringmus
v--	Vink
g--	Groenling